

УДК 332.872:692.52:624.023.674(477-25) „18/19”(043.2)

ЦЕГЛЯНІ СКЛЕПІННЯ БАЛКОНІВ – СВОЄРІДНІ ОЗНАКИ АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ АРХІТЕКТОРА МИКОЛИ КАЗАНСЬКОГО

Агеєва Галина Миколаївна, к.т.н., с.н.с,
завідувач кафедри містобудування
Національний авіаційний університет

Творчий доробок архітектора Миколи Казанського, який упродовж 1896–1902 років обіймав посаду члена Київської міської управи, відповідального за будівню справу, багато років прикрашає вулиці Києва. Це – культові споруди, будівлі навчальних закладів, колишні прибуткові будинки та ін. Під час експлуатації вони втрачали початкові функції, змінювали об'ємно-планувальні, конструктивні рішення та ін. Низка з них втрачена (наприклад, вул.Володимирська,95/42; вул.Паторжинського,6; вул.Сагайдачного,1; вул.Хрещатик, 1/2). Разом із ними втрачаються й характерні для відповідного періоду інженерні рішення, матеріали та методи будівництва.

Декілька об'єктів дослідження – житлові будинки, які розташовані на перетині вулиць, що мали низку загальних ознак, в т.ч. балкони на зрізаних фасадних площинах. Серед них – пам'ятки архітектури, складові цінної фонові забудови, проектування та будівництво яких здійснювалось під керівництвом Миколи Казанського.

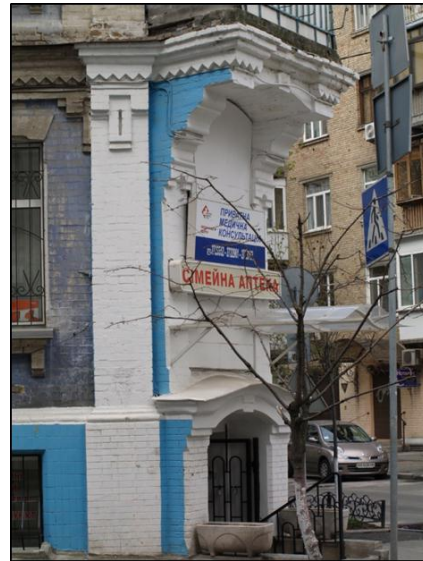
Два об'єкта дослідження – будинки, розташовані за сучасними адресами вул.Межигірська,26/24 (1898-1914 рр.) та вул.Стрітенська,4/13 (1892-1896 рр.), включені до Зводу пам'яток історії та культури України як пам'ятки архітектури. Відомості про третій – житловий будинок по вул.Олеся Гончара,8/5 (1892-1895 рр.) – у Зводі пам'яток відсутні. Опрацювання архівних матеріалів дозволило отримати інформацію про те, що будинок будувався за проектом та під наглядом архітектора М. Казанського, а також простежити історію його надбудови та прибудови додаткового об'єму. Ці будинки є представниками «цегляної» архітектури, фасади яких насичені декоративним муруванням (карнизи, наличники, портали тощо). Архітектура зрізаних фасадних площин кожного із них у рівні першого або цокольного поверху доповнена входами до торговельних приміщень. Над входами (вул.Межигірська, 26/24) або над віконним прорізом першого поверху (вул. Гончара,8/5, вул.Стрітенська, 4/13) розташовані балкони, які, окрім основної функції – літньої площадки для відпочинку, виконують й додаткові функції в системі будинку. Це – піддашок над входом у торговельні приміщення першого поверху (рис.1, а, в, г), над балконом (рис.1, а) або вікном (рис.1, б), які розташовані у рівні нижнього поверху.

У творчості архітектора М. Казанського таке архітектурно-конструктивне рішення балконів було улюбленим. Зокрема, воно застосоване в перебігу будівництва 2-3-хповерхового житлового будинку №95/42 на перехресті вулиць Володимирської та Жилианської (1895 р.). Один або два прямокутних у плані балкона, розташованих один над одним, мали комбіновані огороження: між двома масивних цегляних стовпчиків розташовувались

декоративні ґрати із цегли (рис.1, а), металу (рис.1, в) або плоскі фігури (балясини) із деревини (вул.Гончара,8/5, втрачені).

а

б

в

г

Рисунок 1. Фрагменти зрізаних фасадних площин будинків:
а – вул.Стрітенська,4/13; б – вул.Гончара,8/5;
в – вул.Межигірська,26/24, 2001 р., фото М.А.Розанової;
г – вул.Межигірська,26/24

Цегляні склепіння балконів, розташованих на зрізаних наріжних частинах фасадів будинків 1892-1914 років побудови, за умов дотримання правил технічної експлуатації зберігатимуть експлуатаційні якості й за межами встановленого нормами терміну ефективної експлуатації – 80 років.

Якісні ремонтно-відновлювальні роботи та сучасні будівельні матеріали дозволяють відтворити конструктивне рішення та повернути перехрестям яскраву ознаку організації міського побуту наприкінці ХІХ – початку ХХ ст.